

LA TRIBUNA

La Constitució i les relacions institucionals

No podem admetre una lectura restrictiva de la Constitució

JAUME

BARTUMEU
CASSANYMembre del Consell Constituent
1992-1993

El discurs d'investidura de Xavier Espot del 9 de maig d'enguany va insistir força en el que definia com "la necessària preservació del Copríncipat". Una preservació que va situar al mateix nivell que la qüestió de la despenalització de la interrupció voluntària de l'embaràs.

En aquest sentit va dir que l'eventual "... reforma del tractament penal de l'avortament... ens obliga a conciliar dos objectius als quals no estem disposats a renunciar: els drets sexuals i reproductius de les dones i el manteniment del copríncipat parlamentari".

Presoner d'aquest plantejament episcopal que subordina els drets de les dones d'Andorra a les conviccions personals del bisbe d'Urgell, al cap de Govern li ha semblat que la millor sortida, per anar allargant la qüestió, era anunciar que hi hauria un ministre que tindria un mandat especial per vetllar sobre les relacions institucionals. Un mètode per apaivagar els ànims o per adormir les consciències?

Al capdavant, el que han dit i repetit els portaveus oficials d'Espot és que Ladislau Baró seria el ministre encarregat de reforçar la relació constitucional amb la Mitra amb relació al vet que el Copríncep episcopal ha plantejat al Consell General prohibint tàcitament de legislar sobre la despenalització de l'avortament. Vet que es conjumina amb l'amenaça d'una crisi constitucional.

Dit altrament, el Govern que es va constituir el mes de maig ha fet seu el relat episcopal, que porta a menystenir i reduir la competència legislativa plena del Consell General.

El cap de Govern i el síndic deuen pensar que aquest nomenament ministerial els estalviarà el debat constitucional.

Un debat constitucional implica un escenari ciutadà i no pas una mena de neteja de tocador amb maquillatge tècnico-intel·lectual.

Mobilitzar una presumpta expertesa constitucionalista per "modernitzar" les relacions institucionals amb la Mitra però acceptant el seu relat, que comporta el vet episcopal a la competència legislativa plena del Consell General, equival a atribuir a la ciència política una

funció de legitimació de l'ordre establert. I, en aquest cas, el plantejament és encara més inadequat en la mesura que oblidava que la Constitució estableix que el Cap d'Estat són, conjuntament, els dos Coprínceps. DA ensenya una vegada més el seu basculament cap al sud i menysprea el Copríncep francès. Un greu error.

Si es vol resoldre la qüestió cal parlar en paral·lel amb els dos Coprínceps i passar per una consulta democràtica.

UN MÈTODE PER APAIVAGAR ELS ÀNIMS O PER ADORMIR LES CONSCIÈNCIES?

Penso que ens hauríem d'inspirar en una frase de l'estadista francès Georges Clemenceau, que va deixar escrit que "la guerra és una qüestió massa greu per a confiar-la als militars".

La Constitució, que és la llei fonamental de tots els ciutadans andorrans, és també una qüestió massa seriosa perquè la seva evolució es deixi en mans, encara que fos de manera indirecta, d'uns suposats experts constitucionalistes.

Es nota que hi ha una temptació d'usurpar a l'àmbit polític el replantejament, que d'això es tracta, de les competències del Consell General i la sobirania del poble andorrà insinuant que és la ciència jurídica que pot alimentar i concebre una nova escriptura de la Constitució. Per això, fa mesos, DA va acudir a un expert de la Universitat Pontifícia.

D'entrada convindria recordar que la fabricació de les normes jurídiques no és una ciència.

Les normes que regeixen la nostra comunitat política, des de la Constitució del 1993 fins a un simple decret, són el reflex de la

voluntat de les autoritats polítiques i administratives i són legítimes, però no són ni vertaderes ni falses.

Vull dir amb això que juristes i politòlegs no han de dictar al legislador una convicció guarnida o adornada del segell del saber per assenyalar-li els valors que ha de traduir en el dret positiu.

Penso que no cal recordar el cost que hauria de suportar la democràcia andorrana si prevalgués aquesta il·lusió científica que portaria que "l'expert" estaria en situació de dir a l'elegit del poble el que és el bon govern.

No seré pas jo qui discuteixi que el saber dels juristes pot contribuir, sense sortir del seu estatut, a la conformació política de conceptes universals i generals que es puguin traduir en normes adoptades sobiranament pel legislador. Normes que només correspon, d'acord amb la Constitució, al Tribunal Constitucional d'enjudiciar i, si cal, anul·lar per inconstitucionals.

Però sembla que aquí el que es voldria, de la mà de la Mitra i bandejant el Copríncep francès, és acompanyar la ploma de la política del Consell General i del poble andorrà en el seu treball democràtic d'estudiar una reforma de la Constitució del 1993.

La societat andorrana no necessita aquesta mena d'apropiació governamental del saber jurídic en la mesura que la Constitució ja preveu els mecanismes de la seva reforma.

La intenció de mobilitzar una hipotètica expertesa constitucional no pot amagar la voluntat de consolidar una lectura restrictiva de la Constitució que retalla la competència legislativa del Consell General.

Voler plantejar simples correccions marginals sense alterar la substància, és a dir, el vet episcopal, esdevé una legitimació i alhora una conservació del desordre institucional establert en els darrers vuit anys en aquest àmbit.

Un maquillatge institucional, amb l'aureola de la caució o fiança d'experts per fer-lo aprovar pel Consell General, no sembla pas suficient per reforçar la Constitució.

Un debat constitucional suposa una arena, un fòrum ciutadà i no pas un empolainament tècnic.

Quan Montesquieu va plantejar la necessitat de separar els poders de l'Estat ho va fer argumentant que l'única manera d'evitar l'abús del poder és que "el poder aturi el poder". D'allà la concepció moderna de la democràcia com un sistema en el qual cadascun dels tres poders (legislatiu, executiu i judicial) compta amb determinada capacitat de vigilar l'exercici del poder per part dels altres dos, d'acord amb la Constitució.

Intentar traspasar a un estrany "marc institucional" la lectura constitucional, restrictiva i extrema, de la Mitra és una gran equivocació. Fer-ho ignorant i bandejant l'altre Copríncep és una barbaritat.

Si el Govern i la Mitra ho aconseguissin suposaria passar de la necessària separació de poders a una supeditació inacceptable del poder legislatiu, del Consell General —expressió de la sobirania popular—, a una estranya i inconstitucional jurisdicció supervisora radicada al Palau Episcopal.

Al capdavant, tot plegat portaria a retallar les competències del Consell General impedint que es votés la despenalització de la interrupció voluntària de l'embaràs. I també suposaria retallar la competència del Tribunal Constitucional, al qual se li estaria impedint de poder eventualment analitzar la constitucionalitat de la llei votada pel Consell General.

La Mitra aconseguiria, així, trenta anys després, el que el Consell General Constituent del 1992-1993 no li va voler acceptar: tenir un dret de vet.

